

Prefikovaná žena – hotové nešťastie

Keď sa barónovi Péchymu narodilo prvé dieťa, bol prešťastný, aj keď to bola dcéra. Dal jej meno Margaréta a veril, že do roka sa mu narodí aj syn a dedič majetkov. Nuž, ale asi sa veľmi s barónkou snažili, alebo čo – druhé dieťa neprichádzalo. Aj im velebný otec vraveli, aby dodržiavali sväté kánony a poučenia a nepelešili sa ako poddaní každý deň. Asi už bolo neskoro – v nebi sa na nich nahnevali, že nedodržiavali náuku Svätej cirkvi, podľa ktorej sa manželstvo uzatvára z túžby po potomstve a hriešny akt sa má robiť len výnimočne a s najväčším sebazaprením. Ale barón tak veľmi chcel syna, až dúfal, že mu bude odpustené, že navštevuje svoju manželku dokonca v pôstne dni, v piatok, dokonca i v nedeľu po Svätej Omši, keď sa patrilo oddychovať. Aj služobníctvo sa pohoršovalo, že keď už to robia, mohli by aj tichšie, nech to nepočujú až hen v dedine...

Margaréta napriek tomu ostala jediným dieťaťom a barón musel na konci svojich dní požiadať panovníka, jeho Apoštolskú výsosť, o vydanie donácie ženskému pokoleniu. A za dobré služby Korune ju aj dostal. Preto mohol vo svojom testamente svoju jediná dcéru prefikovať a Margaréta tak nadobudla dedičské postavenie mužského potomka.

Aj keď veľa krásy nepobrala, otec Margarétu vydal za bohatého grófa Arnulfa von Hatten z Nemecka. Gróf bol väčšinu času na cestách, nuž nebolo nič zvláštne na tom, že si Margaréta žila na otcovských majetkoch ako kráľovná. Manžel za ňou občas jazdil, niekedy si ju brával do Nemecka na svoje majetky, ale najmä po pôrode synov ju nechával doma v Uhorsku spravovať rodové majetky. Až raz sa nevrátil. Povrávalo sa, že ho na ceste do Nemecka prepadli a zavraždili zbojníci. Otcov majetok v Nemecku zdedili synovia a Margaréta ostala opäť sama. Dlho ani nikoho nechcela. Až keď zostarla, rozhodla sa, že si predsa len niekoho nájde, veď samej je smutno a ako vraveli jej pani matka kedysi dávno: „Bez muža aj ochorieť možno...“

Dopočula sa, že gróf Bethlen zo Sedmohradska hľadá manželku pre svojho mladého syna. Majetku veľa nemali, patrila im len jedna kúria v Abovskej župe a kus pôdy pri nej. Ale o ten jej vtedy nešlo – sama mala dosť, bola majiteľkou niekoľkých panstiev, ktoré aj sama spravovala. Páčilo sa jej, že mladý Bethlen je ešte skoro dieťa, ledva mu minulo 20 rokov. Nuž čo – ona má síce vyše 40, ale azda zaváži jej postavenie a pán otec zo Sedmohradska za zaľúbi do jej majetku a ona sa už nejako postará o jeho syna. Plodná hádam ešte bola – síce jej synovia už dávno dospeli, ale ona sama sa

ešte necítila byť tak stará aj napriek svojim 45 rokom. Dala teda namaľovať obraz a maliarovi prísne nakázala, aby ju nenamaľoval úplne podľa pravdy, ale aby vylepšil, čo sa dá, lebo inak ho dá zbičovať a bez haliera vo vrečku ho vyženie. Hotový obraz poslala na majetky Bethlenových do Sedmohradska a už len čakala.

A veru, chytili sa. Čochvíľa prišli poslovia so žiadosťou o ruku a konala sa slávna svadba v zastúpení v košickej katedrále. Horšie bolo, keď ženích po prvý raz uvidel svoju nevestu. Otočil sa, odišiel na noc do svojej rodovej kúrie a viac sa nevrátil. Vraj rozchyroval, že by radšej strávil manželskú noc s opicou zo zverinca budínskeho pašu, ako s tou ženskou, ktorú mu nanútili...

Prešli štyri roky a Margaréta bola stále sama. Jej manžel sa jej vyhýbal, býval hlavne vo svojej kúrii, občas sa zastavil aj u nej na zdvorilostnú návštevu, ale to bolo všetko. Úspešne unikal jej snahám o zblíženie. Margaréta však vedela, že manželstvo sa uzatvára z túžby po potomstve a keďže sama deti už počala, bez zaváhania požiadala biskupa o rozluku svojho manželstva z dôvodu impotencie manžela. Pán biskup ju najprv odhováral, nech to nerobí, napokon však presadila postup, ktorý nebol v Uhorsku úplne bežný, ale v západnej Európe sa občas využíval – dala návrh na súd na preskúmanie manželovej plodnosti, a ak sa potvrdí impotencia, trvala na rozluke manželstva cirkevným súdom.

Pán biskup sa poradil s predstavenými Abovskej župy a napokon s ťažkým srdcom predvolali mladého Bethlena na dokazovanie mužnosti pred komisiu zloženú zo zástupcov cirkvi, župných úradníkov, pôrodné babice a župných lekárov. Samotný postup bol mimoriadne ponižujúci. Podľa zápisnice: grófa Bethlena sa pýtali, aby podrobne popísal, ako často, kde a akým spôsobom sa s manželkou oddávajú manželskému aktu; potom sa konala podrobná prehliadka onoho orgánu, ktorý navrhovateľka označila za zlyhávajúci; napokon musel gróf Bethlen so svojou manželkou verejne pred všetkými členmi komisie ukázať, ako s manželkou plodí potomka. Výsledok bol vopred jasný – cirkevný súd vyhovel žiadosti a manželstvo rozlúčil pre zjavnú a dokázanú impotenciu manžela a zakázal mladému Bethlenovi, aby uzavrel nové manželstvo dotedy, kým sa z preukázanej impotencie nevylieči. Gróf Bethlen s hanbou opustil Abovskú župu. Jeho kúriu na Above si po jeho odchode privlastnila jeho bývalá manželka.

Prešli tri roky a mladý Bethlen sa vrátil na Abov. V koči s ním sedela vysoko ťarchavá mladá žena, ktorú predstavil v spoločnosti ako svoju manželku Anastáziu. Slúžka za nimi viedla za ruku malé, sotva dvojročné chlapča – ich spoločného syna. Gróf zamieril do vlastnej kúrie na Above, tam ho však čakala ozbrojená stráž. V potýčke gróf zabil jedného z útočníkov, ostatní ušli. Rodina Bethlenovcov sa teda v kúrií usadila. Boli však veľmi prekvapení, keď im čoskoro pri bráne zastal koč s predvolaním na súd. Margaréta sa dožadovala spravodlivosti. Začína sa súdne konanie...

Otázky a úlohy:

1. Určite vecnú, funkčnú a miestnu príslušnosť súdu, na ktorý bude podaná žaloba.
2. Popíšte skutkový stav a charakterizujte skutkovú podstatu
3. Vypracujte obžalobu a obhajobu.